

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ▪ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ▪ ΤΜΗΜΑΤΑ ΔΙΕΤΟΥΣ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ

ΟΝΟΜΑ: _____
ΗΜ/ΝΙΑ: _____ / 12 / 2025 ΤΜΗΜΑ: _____

Βαθμός %
☺

Α' Ομάδα

A.1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τα γράμματα της στήλης Α' και δίπλα σε κάθε γράμμα τους αριθμούς της στήλης Β', ώστε να προκύπτει η σωστή αντιστοίχιση. (___/10 μονάδες)

Στήλη Α'	Στήλη Β'
α. Αγροτική Αποκατάσταση	1. Συνάντησε περισσότερα εμπόδια για την πραγματοποίησή της 2. Περιλάμβανε μόνο στέγαση 3. Την ανέλαβε κυρίως η ΕΑΠ
β. Αστική Αποκατάσταση	4. Δόθηκε προτεραιότητα σε αυτήν 5. Την ανέλαβε περισσότερο το κράτος παρά η ΕΑΠ

A.2. Να καταγράψετε: (___/15 μονάδες)

- α) τον τρόπο που εκφράστηκε η **διάσταση** γηγενών – προσφύγων στην **πολιτική** ζωή
β) το περιεχόμενο του όρου «**Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής**»
γ) το περιεχόμενο του όρου «**Συμφωνία της Άγκυρας**»

B.1. Να παρουσιάσετε:

- α. τα **προσφυγικά ρεύματα** προς την Ελλάδα μετά τον τερματισμό των **Βαλκανικών Πολέμων** (6 μονάδες)
β. τους **τρόπους** με τους οποίους αντιμετωπίστηκαν οι **πρώτες στοιχειώδεις ανάγκες** των προσφύγων κατά το πρώτο διάστημα της άφιξής τους στην Ελλάδα (7 μονάδες)

(___/13 μονάδες)

B.2. Να εκθέσετε τα **παράπονα** που εξέφραζαν οι **πρόσφυγες** της Μικρασιατικής Καταστροφής προς το ελληνικό κράτος και τους γηγενείς κατοίκους του για την αντιμετώπιση που είχαν. (___/12 μονάδες)

Β' Ομάδα

Γ.1. Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να εξηγήσετε τους **λόγους** που η **ΕΑΠ** έδωσε προτεραιότητα στη **γεωργία** και στην εγκατάσταση των προσφύγων της Μικρασιατικής Καταστροφής στη **Μακεδονία** και τη **Δυτική Θράκη**.

(___/25 μονάδες)

Πηγή 1

Η επιλογή τελικά υπέρ της αγροτικής αποκατάστασης ανταποκρινόταν και σε γενικότερες πολιτικές σκοπιμότητες. Τα μέτρα δεν περιορίστηκαν μόνο στους καθαυτό πρόσφυγες αλλά και στους μετανάστες. Μαζί τους αποκαταστάθηκαν και αρκετοί ακτήμονες στη Μακεδονία και την Κρήτη. Σημαντικό μέρος δαπανών που θεωρήθηκαν προσφυγικές εξυπηρέτησε έτσι γενικότερους σκοπούς όπως τη διανομή γαιών και την εφαρμογή της αγροτικής πολιτικής. Επιπλέον μεγαλύτερη συγκέντρωση πληθυσμού στις πόλεις, που θα προερχόταν από μία συστηματική αστική αποκατάσταση, θα έκανε απόλυτα απαραίτητη τη δημιουργία θέσεων εργασίας, που, φυσικά, μόνο από την ανάπτυξη της βιομηχανίας μπορούσαν να προκύψουν, αφού και η δημόσια διοίκηση είχε φθάσει στα όρια της απορροφητικότητας. Κάτι τέτοιο όμως, εκτός από το ότι ήταν έξω από τις κυρίαρχες απόψεις για τον αγροτικό χαρακτήρα της χώρας, θα παρήγε αναγκαστικά κι ένα πολυάριθμο προλεταριάτο, που αργότερα μπορεί να δημιουργούσε κοινωνικά και πολιτικά 'προβλήματα. Η επιλογή όλων των μεσοπολεμικών κυβερνήσεων προσανατολίστηκε λοιπόν προς τη δημιουργία μικροϊδιοκτητών, μικροβιοτεχνών και μικρεμπόρων ή αλλιώς μικροαστών και όχι εργατών.

Δρίτσα Μ., Πρόσφυγες και εκβιομηχάνιση, Αθήνα 1989

Πηγή 2

Η Επιτροπή, η οποία στο μεταξύ ανέλαβε να εγκαταστήσει τους Θράκες πρόσφυγες μετά από συμφωνία με την ελληνική κυβέρνηση, προχώρησε στη χρησιμοποίηση κρατικών εκτάσεων, που είχαν κυρίως εγκαταλειφθεί από τους Βούλγαρους μετά τη συνθήκη του Νεϊγύ, βοσκοτόπων καταλλήλων για καλλιέργειες καθώς και απαλλοτριωμένων, μεγάλων κτημάτων (τσιφλικιών). Αυτές ήταν οι εκτάσεις όπου εγκαταστάθηκαν τελικά 17.000 οικογένειες. Η Μακεδονία, μία ιδιαίτερα αραιοκατοικημένη περιφέρεια, ήταν η καταλληλότερη περιοχή για την εγκατάσταση της κύριας μάζας των προσφύγων, δεδομένου ότι είχε εγκαταλειφθεί από το σύνολο του μουσουλμανικού πληθυσμού, που ανερχόταν σε 350.000 άτομα περίπου. Το μόνο που χρειαζόταν ήταν καινούργια ανθρώπινα χέρια, για να καλλιεργήσουν τις αχανείς της πεδιάδες, των οποίων η μονότονη συνέχεια διακοπτόταν πότε πότε από το υποστατικό κάποιου Μουσουλμάνου μπέη, τριγυρισμένο από συστάδες δένδρων και με τις καλύβες των κολίγων λίγο πιο πέρα.

Η εγκατάσταση των προσφύγων στην Ελλάδα, Κοινωνία των Εθνών, Γενεύη 1926, μετφρ. Φιλοκτήτης και Μαρία Βεινόγλου, εκδ. Τροχαλία, Αθήνα 1997

Δ.1. Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα, να αναφέρετε τις **ενέργειες** της **ΕΑΠ** (Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων) σχετικά με: (/ 25 μονάδες)

α. την εγκατάσταση των προσφύγων σε **οικισμούς** (μονάδες 7)

β. τον παραχωρούμενο **κλήρο** (μονάδες 10) και

γ. τη **στέγασή** τους (μονάδες 8), στο πλαίσιο της αγροτικής αποκατάστασής τους.

Κείμενο Α'

Βγάλαμε επιτροπή και γύρισε διάφορα μέρη να βρουν ένα καλό χωριό. Πήγαμε στα Γρεβενά, όπου μείναμε πέντε μέρες. Μετά σκορπίσαμε στα γύρω χωριά. Εδώ στο Βατόλακκο (Κοζάνη) ήρθαμε το 1925. Οι πιο πολλοί βρίσκονται στο χωριό Φυλή των Γρεβενών. Δόξα τω Θεώ, καλούτσικα περνάμε εδώ. Έχουμε γεωργία, κάνουμε καπνά, σταφύλια. Τα παιδιά μας μαθαίνουν γράμματα. Δεν έχουμε πια εκείνο το φόβο των Τούρκων.

Μαρτυρία Πρόδρομου Εβρενιάδη από το χωριό Χοστσά της Καππαδοκίας κοντά στα Φάρασα. Η Έξοδος (έκδοση του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών), τόμ. Β', σ. 341, Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, Γ' τάξη Γενικού Λυκείου (Θεωρητική Κατεύθυνση), Διόφαντος ΙΤΥΕ 2014

Κείμενο Β'

[...] Για τη στέγαση των αγροτών προσφύγων η ΕΑΠ κατασκεύασε 50.000 νέες κατοικίες και επισκεύασε, σε συνεργασία με την κυβέρνηση, τα εγκαταλειμμένα σπίτια των ανταλλαξίμων. Ο συνολικός αριθμός των οικιών που διανεμήθηκαν στους αγρότες ανήλθε σε 129.934. Το 1930 η Επιτροπή επισήμανε την ανάγκη να κατασκευαστούν άλλες 12.000 οικίες για να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες στέγασης πολλών οικογενειών. [...] Από την κατάτμηση των μεγάλων αγροκτημάτων προέκυψε ένας τύπος γεωργικής εκμετάλλευσης που χαρακτηριζόταν από μικρούς διάσπαρτους κλήρους αλλά ισομερώς κατανομημένους. [...] Η αποκατάσταση των προσφύγων [...] συνοδεύθηκε από περιορισμούς σχετικά με την ελευθερία εκποίησης και κληρονομικής μεταβίβασης των κλήρων που απέβλεπαν στη συγκράτηση των αγροτικών πληθυσμών στην ύπαιθρο και καθιστούσαν πρακτικά αδύνατη τη συγκέντρωση της γης από λίγους μεγαλοκτηματίες. Η καλλιέργεια του κλήρου ήταν αυτοπρόσωπη και έπρεπε να είναι συνεχής για μια 25ετία. [...] Αλλά ακόμη και μετά την εξόφληση των χρεών και την απόκτηση οριστικών τίτλων, δεν μπορούσε να εκποιηθεί παρά ένα τμήμα του και αυτό μόνο σε περίπτωση που ο κλήρος θα υπερέβαινε σε έκταση τα 10 στρέμματα φυτειών ή τα 5 στρέμματα καπνοχώραφων. [...] Η ΕΑΠ, μέχρι το 1930 που διαλύθηκε, ίδρυσε πρότυπους σταθμούς γεωργικών βελτιώσεων, ενίσχυσε τη χρήση των λιπασμάτων [...] και εφοδίασε τους πρόσφυγες, όπου ήταν δυνατόν, με γεωργικά μηχανήματα. Διένειμε ζώα, οργάνωσε κτηνοτροφικές μονάδες σε πολλές περιοχές της Μακεδονίας και Θράκης και προσπάθησε να ενισχύσει την ανάπτυξη της οικιακής κτηνοτροφίας, για να μειώσει τις καταστροφικές συνέπειες που είχε η διανομή των πρώην βοσκοτόπων στη μετακινούμενη ημι-νομαδική κτηνοτροφία των ντόπιων κτηνοτρόφων.

Ιστορία του Νέου Ελληνισμού, Ο Μεσοπόλεμος 1922-1940, τ. 7, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003, σελ. 107-110

Σαν σήμερα 13 Δεκεμβρίου...

1803: Το ολοκαύτωμα στο Κούγκι. Ο ιερομόναχος Σαμουήλ με πέντε Σουλιώτες, μπροστά στον κίνδυνο να συλληφθούν από τους Τούρκους, βάζει φωτιά στο βαρέλι με την πυρίτιδα και ανατινάσσονται.

1943: Οι Ναζί κατακτητές καταστρέφουν τα Καλάβρυτα και εκτελούν τους 1.101 άνδρες κατοίκους.

1967: Μετά την αποτυχία του βασιλικού κινήματος για την ανατροπή του δικτακτορικού καθεστώτος, ο βασιλιάς Κωνσταντίνος διαφεύγει με την οικογένειά του στη Ρώμη, όπου θα ζητήσει πολιτικό άσυλο.

1. ☒ Ζωγράφου: Ι. Χρυσίππου 1, ☎ 210 7488030 & ΙΙ. Ξηρογιάννη 10, ☎ 210 7488180
 2. ☒ Χολαργός: Φανερωμένης 13, ☎ 210 6536551
 3. ☒ Αγία Παρασκευή: Ευεργέτου Γιαβάση 9, πλατεία Αγ. Παρασκευής, ☎ 210 6000031
-